

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΥΝΤΑΞΗ ΙΙ

1. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ

Έναρθρο απαρέμφατο

- Συνοδεύεται πάντα από το άρθρο του ουδέτερου γένους (*τό*).
- Το άρθρο κλίνεται κανονικά μόνο στον ενικό αριθμό ενώ το απαρέμφατο δεν αλλάζει. *π.χ. τό πράττειν, τοῦ πράττειν, τῷ πράττειν, τό πράττειν*
- Λειτουργεί ως αφηρημένο ουσιαστικό.
- Λειτουργεί συντακτικά ως υποκείμενο, αντικείμενο, επεξήγηση, εμπρόθετος προσδιορισμός κ.α.
π.χ. Τό λακωνίζειν ἐστὶ φιλοσοφεῖν. (ἐδώ το έναρθρο απαρέμφατο **τό λακωνίζειν** λειτουργεί ως υποκείμενο του ρήματος ἐστὶ)
- Δέχεται άρνηση *μή*.

Άναρθρο απαρέμφατο

- Δεν συνοδεύεται από άρθρο.
- Έχει πολλές συντακτικές χρήσεις αλλά κυρίως λειτουργεί ως **αντικείμενο** σε προσωπικά ρήματα και **υποκείμενο** σε απρόσωπα ρήματα και απρόσωπες εκφράσεις.
- Διακρίνεται σε **ειδικό** και **τελικό**.

Ειδικό απαρέμφατο	Τελικό απαρέμφατο
Μεταφράζεται με τις λέξεις « ότι », « πως »	Μεταφράζεται με τη λέξη « να »
Εξαρτάται από ρήματα που σημαίνουν «γνωρίζω», «λέω», «νομίζω», «αντιλαμβάνομαι» κ.α.	Εξαρτάται από ρήματα που σημαίνουν «θέλω», «μπορώ», «προτρέπω», «απαγορεύω» κ.α.
Δέχεται άρνηση <i>οὐ</i>	Δέχεται άρνηση <i>μή</i>
<i>π.χ. Λέγουσι με σοφόν εἶναι. Λένε ὅτι εἶμαι σοφός.</i>	<i>π.χ. Βούλομαι ταῦτα πρᾶξαι. Θέλω να πράξω αυτά.</i>

Πότε το άναρθρο απαρέμφατο λειτουργεί ως αντικείμενο και πότε ως υποκείμενο :

Το άναρθρο απαρέμφατο λειτουργεί ως αντικείμενο σε προσωπικά ρήματα και ως υποκείμενο σε απρόσωπα ρήματα και απρόσωπες εκφράσεις.

Προσωπικά ρήματα είναι αυτά που κλίνονται σε όλα τα πρόσωπα και έχουν ως υποκείμενό τους κάποιο πρόσωπο, ζώο ή πράγμα.

π.χ. Ἐλεγον οὐκ εἶναι αὐτόνομοι.

Απρόσωπα ρήματα είναι αυτά που απαντούν μόνο στο γ' ενικό πρόσωπο και δεν έχουν ως υποκείμενό τους κάποιο πρόσωπο, ζώο ή πράγμα. Τα συνηθέστερα είναι τα εξής :

δει (=πρέπει), χρή (=πρέπει, είναι ανάγκη), προσήκει (=ταιριάζει) κ.α.

Οι **απρόσωπες εκφράσεις** είναι φράσεις που αποτελούνται από ένα επίθετο ή επίρρημα και το γ' ενικό πρόσωπο των ρημάτων **εἰμί** και **ἔχω**.

π.χ. καλόν ἐστι (= είναι καλό), δίκαιον ἐστι (είναι δίκαιο), καλῶς ἔχει (=είναι καλό) κ.α.

π.χ. Προσῆκει ὑμῖν ἀγωνίζεσθαι.

π.χ. Καλόν ἐστι τοῦτο μαθεῖν.

Εξάσκηση

Να αναγνωρίσετε το είδος (τελικό, ειδικό) και τη συντακτική λειτουργία (υποκείμενο, αντικείμενο) των απαρεμμάτων που υπάρχουν στις παρακάτω προτάσεις.

α. Πολλοὶ νέοι φιλοσοφεῖν νομίζουσιν.

β. Οὐκ ἐπίσταμαι κιθαρίζειν.

γ. Ἐβούλοντο τὴν πόλιν τειχίζειν.

δ. Σὸ ἀδικεῖν μέγα κάκον ἐστί.

ε. Ἐλεγον οὐκ εἶναι αὐτόνομοι.

2. ΑΠΡΟΣΩΠΑ ΡΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΡΟΣΩΠΕΣ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ

Απρόσωπα ρήματα είναι μόνο το **χρή**(= πρέπει, είναι ανάγκη) και το **ἔξεστι** (= είναι δυνατό, επιτρέπεται).

Τα υπόλοιπα προέρχονται από προσωπικά ρήματα:

α) ενεργητικά, όπως:

- δοκεῖ (= φαίνεται, νομίζεται, θεωρείται)
- δεῖ, πρέπει, προσήκει (= πρέπει, επιβάλλεται, αρμόζει)
- ἔνεστι, πάρεστι, ἔστιν (= είναι δυνατό)
- μέλλει (= πρόκειται)
- σημαίνει (= δίνεται σημείο)
- μέλει τινί (= ενδιαφέρει κάποιον)
- δηλοῖ (= είναι φανερό)
- φιλεῖ (= συνηθίζεται)
- διαφέρει (= υπάρχει διαφορά)
- παρέχει (= παρουσιάζεται ευκαιρία)
- ἔοικε (= φαίνεται)
- προχωρεῖ (= πάει καλά)
- λυσιτελεῖ, συμφέρει (= συμφέρει)
- ἐγγωρεῖ (= είναι δυνατό, επιτρέπεται)
- ἄρκει (= είναι αρκετό)

β) παθητικά, όπως:

- λέγεται, ἀγγέλλεται, θρυλεῖται, ἄδεται, (= λέγεται, διαδίδεται)
- ὁμολογεῖται (= αναγνωρίζεται)
- νομίζεται (= θεωρείται)
- ἐπέρχεταιί τινι, παρίσταταιί τινι (= ἔρχεται στο νου κάποιου)
- εἴμαρται (= είναι πεπρωμένο, είναι ορισμένο από τη μοίρα)
- ἁμαρτάνεται (= γίνεται σφάλμα)
- εἰκάζεται (= συμπεραίνεται)
- ὄρισται (= είναι καθορισμένο)
- ἐνδέχεται, ἐγγίγνεται (= είναι ενδεχόμενο)
- προβεβούλευται (= ἔχει βγει προκαταρκτική απόφαση)

- ἐγγίγνεται (= επιτρέπεται)

Οι **απρόσωπες εκφράσεις** σχηματίζονται:

α) από ουδέτερο επιθέτου και το ρήμα ἐστί:

- ῥαδίον ἐστί (= είναι εύκολο)
- οἶόν τ' ἐστί (= είναι δυνατό)
- δῆλόν ἐστί (= είναι φανερό)
- δεινόν ἐστί (= είναι φοβερό)
- προσῆκόν ἐστί (= είναι πρέπον)
- χαλεπόν ἐστί (= είναι δύσκολο)
- ἀγαθόν ἐστί (= είναι καλό)
- πλημμελές ἐστί (= είναι ανάρμοστο)

β) από ουδέτερο μετοχής και το ρήμα ἐστί:

- εἰκός ἐστί (= είναι φυσικό)
- χρεών ἐστί (= είναι αναγκαίο)
- προσῆκόν ἐστί (= αρμόζει)
- δεδομένον ἐστί (= έχει αποφασιστεί)
- καθεστηκός ἐστί (= είναι καθορισμένο)
- δυνατόν ἐστί (= είναι δυνατό)

γ) από αφηρημένο ουσιαστικό και το ρήμα ἐστί:

- ἀνάγκη ἐστί (= είναι ἀνάγκη)
- ὥρα ἐστί (= είναι ευκαιρία)
- ἀκμή ἐστί (= είναι η πιο κατάλληλη στιγμή)
- σχολή ἐστί (= υπάρχει διαθέσιμος χρόνος)
- θέμις ἐστί (= υπάρχει νόμος / συνήθεια)
- ἔργον ἐστί (= είναι επίπονο / δύσκολο)
- ἔργον ἐστί τινος (= είναι καθήκον κάποιου)
- κίνδυνός ἐστί (= υπάρχει κίνδυνος)
- λόγος ἐστί (= λέγεται)
- ἔθος ἐστί (= συνηθίζεται)

δ) από (τροπικό) επίρρημα και το ρήμα ἔχει:

- ῥαδίως ἔχει (= είναι εύκολο)
- ἀναγκαιώς ἔχει (= είναι αναγκαίο)
- εὖ ἔχει (= είναι καλό)
- ἀρκούντως ἔχει (= είναι αρκετό)

- προσηκόντως ἔχει (= είναι πρέπον)
- αἰσχροῶς ἔχει (= είναι ντροπή)
- καλῶς ἔχει (= είναι καλό)
- κακῶς ἔχει (= είναι κακό)

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ:

Τα απρόσωπα ρήματα και οι απρόσωπες εκφράσεις δέχονται ως υποκείμενο:

α) άναρθρο απαρέμφατο, τελικό ή ειδικό:

π.χ. Τοὺς νόμους δεῖ τηρεῖν τοὺς δικάζοντας
(= Οι δικαστές πρέπει να τηρούν τους νόμους)

β) δευτερεύουσα ονοματική πρόταση, ειδική, ενδοιαστική ή πλάγια ερωτηματική:

π.χ. Ἦγγέλθη ὅτι ἠττημένοι εἶεν Λακεδαιμόνιοι
(= Ανακοινώθηκε ότι οι Λακεδαιμόνιοι είχαν ηττηθεί)

γ) αφηρημένη σύστοιχη έννοια που ενυπάρχει στο απρόσωπο ρήμα και προκύπτει αν αυτό αναλυθεί σε απρόσωπη έκφραση:

π.χ. πολεμεῖται = γίγνεται πόλεμος
παρεσκευάσται = γεγένηται παρασκευή

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1. Οι απρόσωπες εκφράσεις «δῆλόν ἐστι» και «φανερόν ἐστι» δεν δέχονται ποτέ ως υποκείμενο απαρέμφατο, αλλά ονοματική ειδική ή πλάγια ερωτηματική πρόταση:

π.χ. Δῆλον ἐγένετο τοῖς Θηβαίοις ὅτι ἐμβαλοῖεν οἱ Λακεδαιμόνιοι.
(= Ἐγινε φανερό στους Θηβαίους ότι θα εισβάλουν οι Λακεδαιμόνιοι)

2. Στην απρόσωπη σύνταξη έχουμε πάντοτε ετεροπροσωπία, εφόσον το υποκείμενο του ρήματος δεν γίνεται να συμπίπτει με το υποκείμενο του απαρεμφάτου

3. Το ρήμα «δεῖ» είναι προσωπικό όταν συντάσσεται με μία από τις γενικές: «μικροῦ», «πολλοῦ», «ὀλίγου», «τοσοῦτου», «ένός», «δυοῖν»

4. Στην απρόσωπη έκφραση «ἔργον ἐστί τινός», το «ἔργον» συχνά παραλείπεται και η γενική «τινός» είναι κτητική:

π.χ. Ἄρχοντος (ἔργον) ἐστί ἐπιμελεῖσθαι τῶν ἀρχομένων
(= Είναι έργο του άρχοντα να φροντίζει το λαό)

5. Το ρήμα «δοκεῖ» όταν συντάσσεται με τελικό απαρέμφατο είναι απρόσωπο και μεταφράζεται: φαίνεται καλό να..

Όταν όμως συντάσσεται με ειδικό απαρέμφατο είναι συνήθως προσωπικό και μεταφράζεται: νομίζει κάποιος ότι..

6. Όταν στην πρόταση υπάρχει ονομαστική τότε η σύνταξη είναι προσωπική:
π.χ. Λέγεται Αλκιβιάδης είναι έν Λακεδαίμονι.
(= Λένε ότι ο Αλκιβιάδης βρίσκεται στην Λακεδαίμονα)

Η ΔΟΤΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΣΤΗΝ ΑΠΡΟΣΩΠΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

Η δοτική προσωπική είναι η δοτική που συνοδεύει τα απρόσωπα ρήματα και τις απρόσωπες εκφράσεις και δηλώνει το πρόσωπο στο οποίο αναφέρεται η έννοιά τους, το πρόσωπο δηλαδή για το οποίο υπάρχει η γίνεται κάτι. Αποτελεί λοιπόν το λογικό υποκείμενο του ρήματος
π.χ. Έμοί προσήκει λέγειν.

(= Πρέπει να μιλήσω)

Η δοτική προσωπική, όταν μετατραπεί σε αιτιατική, δίνει το υποκείμενο του απαρεμφάτου που λειτουργεί ως υποκείμενο του απροσώπου ρήματος.

π.χ. Έμοι προσήκει λέγειν.

(= Πρέπει να μιλήσω)

προσήκει: ρήμα

λέγειν: υποκείμενο του ρήματος, τελικό απαρέμφατο

έμοι: δοτική προσωπική

άρα υποκείμενο του απαρεμφάτου: μέ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1. Η δοτική προσωπική που συνοδεύει τα ρήματα «δοκεῖ» και «φαίνεται» χαρακτηρίζεται δοτική προσωπική (του ενεργούντος προσώπου), όταν λειτουργούν ως απρόσωπα. Όταν όμως λειτουργούν ως προσωπικά, τότε η δοτική προσωπική χαρακτηρίζεται του κρίνοντος προσώπου.

2. Τα ρήματα «χρή» (πάντα) και «δεῖ» (συνήθως) δεν συντάσσονται με δοτική προσωπική, αλλά αντί για δοτική τίθεται συνήθως αιτιατική προσώπου ως υποκείμενο του απαρεμφάτου:

π.χ. Οὐ πόνου πολλοῦ με δεῖ

(= Δεν χρειάζεται να μπω σε μεγάλο κόπο)

3. Η δοτική προσώπου που συντάσσεται με απρόσωπα ρήματα, τα οποία προκύπτουν από ρήματα προσωπικά μεταβατικά που συντάσσονται με δοτική

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΡΙΜΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΙΓΑΛΕΩ – ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΣΑΡΑΦΗ 7- 210 5314979

www.drimaropoulou.gr - e-mail: info@drimaropoulou.gr

είναι αντικείμενο:

π.χ. Οὐ συμφέρει τοῖς τυράννοις
(= Δεν συμφέρει τους τυράννους)

4. Η δοτική προσωπική παραλείπεται συχνά:

α) όταν εννοείται από τα συμφραζόμενα

β) όταν είναι γενική και αόριστη, οπότε εννοούμε ένα από τα: «τινί», «ἡμῖν», «τοῖς ἀνθρώποις»

γ) όταν είναι η ίδια με το υποκείμενο του απαρεμφάτου που εξαρτάται από το πρόσωπο

Εξάσκηση

Στις ακόλουθες προτάσεις να συντάξετε τα πρόσωπα ρήματα και τις πρόσωπες εκφράσεις:

1. Ἔδει τὰ ἐνέχυρα τότε λαβεῖν.
2. Περὶ δείλην ἤδη ὄψιαν ἀγγέλεται αὐτοῖς τὰς ἀπὸ Πελοποννήσου πέντε καὶ πενήκοντα ναῦς ὅσον οὐ παρεῖναι.
3. Ἀλλὰ μὴν ὅσιόν ἐστι τῶν ἀγαθῶν μᾶλλον ἢ τῶν κακῶν μεμνήσθαι.
4. Οὐ γάρ, οἶμαι, συμφέρει τοῖς ἄρχουσι φρονήματα μεγάλα ἐγγίγνεσθαι τοῖς ἀρχομένοις.
5. Ἔδοξεν αὐτοῖς στρατεύειν ἐς Ἄργος.

Δριμαροπούλου
Εκπαιδευτικό Κέντρο

3. ΜΕΤΟΧΗ

- Είναι ρηματικό επίθετο = έχει τις ιδιότητες και του ρήματος και του επιθέτου.
- Έχει χρόνους και διαθέσεις και συντάσσεται όπως το ρήμα.
- Με το άρθρο γίνεται ουσιαστικό.

Επιθετική μετοχή:

- Επιθετικός προσδιορισμός ουσιαστικού.
- Αναφορική πρόταση.
- Κατηγορούμενο με τα ρήματα: είμι, υπάρχω, γίγνομαι.
- Κατηγορηματικός προσδιορισμός.
- Ουσιαστικό.

Κατηγορηματική μετοχή:

- Κατηγορούμενο ή Κατηγορηματικός προσδιορισμός του Υποκειμένου ή του Αντικειμένου.
- Δεν έχει ποτέ άρθρο.
- Ρήματα: συνδετικά, ψυχικού πάθους, έναρξης ή λήξης, ανοχής, καρτερίας, καμάτου, αίσθησης, γνώσης, μάθησης, μνήμης, δείξης, δήλωσης, αγγελίας, ελέγχου.

Επιρρηματική μετοχή:

- Εκφράζει επιρρηματικές σχέσεις: χρόνο, αιτία, σκοπό (τελική), υπόθεση, εναντίωση, τρόπο.

- ✓ χρονική → σε αόριστο (99%),
- ✓ τελική → σε μέλλοντα,
- ✓ τροπική → σε ενεστώτα,
- ✓ υποθετική,
- ✓ εναντιωματική,
- ✓ παραχωρητική,
- ✓ αιτιολογική.

- Συνημμένη όταν: το Υποκείμενό της είναι Υποκείμενο ή Αντικείμενο του ρήματος ή υποκείμενο του απαρεμφάτου.
- Απόλυτη όταν: το Υποκείμενό της δεν έχει καμία συντακτική σχέση με άλλο ρηματικό τύπο της πρότασης.

Εξάσκηση

Στις παρακάτω προτάσεις να διακρίνετε τις μετοχές και να αναγνωρίσετε το είδος τους.

- α. Στρατιάν πολλήν ἤγεν ὡς βοηθήσων βασιλεῖ.
- β. Ἀγησίλαος ἔχαιρε ὀρῶν τούς αἰσχροκερδεῖς ὄντας πένητας.
- γ. Ἔχοντες ἀτείχιστον τήν πόλιν ἠττησόμεθα ὑπό τῶν Θηβαίων.
- δ. Οὐδένα γάρ οἶδα μισοῦντα τούς ἐπαινοῦντας.
- ε. Ταῦτα γινώσκων πράττοις ἄν ἄριστα.

4. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Αμετάβατα λέγονται τα ρήματα εκείνα τα οποία δηλώνουν ότι το υποκείμενο ενεργεί, χωρίς όμως η ενέργειά του να μεταβαίνει σε άλλο πρόσωπο ή πράγμα,

Μεταβατικά λέγονται τα ρήματα εκείνα που δηλώνουν ότι η ενέργεια του υποκειμένου τους μεταβαίνει σε ένα άλλο πρόσωπο ή πράγμα, το οποίο ονομάζεται **αντικείμενο**. Το αντικείμενο τίθεται πάντοτε σε μια από τις πλάγιες πτώσεις (γενική, δοτική, αιτιατική). Στη νέα ελληνική επικράτησε η αιτιατική ως η συνηθέστερη πτώση του αντικειμένου.

- Τα μεταβατικά ρήματα είναι δυνατόν να δέχονται ένα ή δύο αντικείμενα και καλούνται αντίστοιχα **μονόπρωτα** ή **δίπρωτα ρήματα**.

Άμεσο και έμμεσο αντικείμενο

Στα δίπρωτα ρήματα το ένα αντικείμενο ονομάζεται **άμεσο** και το άλλο **έμμεσο**. Άμεσο είναι το αντικείμενο που βρίσκεται σε πτώση αιτιατική και, όταν το ρήμα συντάσσεται με δύο αιτιατικές, άμεσο είναι αυτό που δηλώνει πρόσωπο. Στην περίπτωση που κανένα αντικείμενο δεν είναι σε πτώση αιτιατική, άμεσο είναι αυτό που βρίσκεται σε πτώση γενική. (Βλ. και Σ.Α.Ε. § 49, σημείωση).

- Κῦρος ἔδωκε *Κλεάρχῳ* (έμμεσο) *χρυσίον* (άμεσο).
- Ἐμοῦ (έμμεσο) ἀκούσεσθε *πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν* (άμεσο).
- Διδάσκουσι *τοὺς παῖδας* (άμεσο) *σωφροσύνην* (έμμεσο).
- Μετεσχῆκαμεν *ὑμῖν* (έμμεσο) *ἱερῶν* τῶν σεμνοτάτων (άμεσο).

- **Κατηγορούμενο του αντικειμένου**

Σε ορισμένα δίπρωτα ρήματα που συντάσσονται με δύο αιτιατικές παρατηρούμε ότι η μία αιτιατική είναι κατηγορούμενο της άλλης και γι' αυτό ονομάζεται **κατηγορούμενο του αντικειμένου**. Σ' αυτή την κατηγορία ανήκουν τα ρήματα:

ονομάζω, νομίζω, ἐκλέγω, διορίζω, ποιῶ
και όσα έχουν παρόμοια σημασία.

Η λειτουργία του κατηγορουμένου γίνεται σαφέστερη, αν η συγκεκριμένη πρόταση μετατραπεί σε παθητική. Προσέξτε τις επερχόμενες μεταβολές στα επόμενα παραδείγματα:

- (Οὔτοι) ὀνομάζουσιν ἐμέ (αντικ.) βασιλέα (κατηγ. αντικ.).
- Οἱ Ἀθηναῖοι ἐκάλουν τοὺς ποιητὰς (αντικ.) θεῖους (κατηγ. αντικ.).

Αντίστοιχες εκφράσεις στην παθητική φωνή:

- Οὔτος (ὁ λέων) ὀνομάζεται ὑπὸ τούτων βασιλεύς (κατηγ.).
- Οἱ ποιηταὶ ἐκαλοῦντο θεοὶ (κατηγ.) ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων.

Σημείωση: Σπάνια παρατηρούμε κατηγορούμενο του αντικειμένου με άλλα ρήματα που συντάσσονται διαφορετικά:

π.χ. Ἐμοὶ χρῆσθε κριτῆ.

- **Σύστοιχο αντικείμενο**

Πολλές φορές συμβαίνει το αντικείμενο που βρίσκεται σε πτώση αιτιατική να επαναλαμβάνει τη ρηματική ενέργεια, και μάλιστα με όνομα, που έχει την ίδια ρίζα με το ρήμα, ή συνώνυμο. Το αντικείμενο αυτό καλείται **σύστοιχο**.

- Οὔτοι ἐθήρευον **θῆρας**.
- Σωκράτης **θυσίας** ἔθυε.
- Κροῖσος ἔζη **βίον** εὐδαίμονα.

Το σύστοιχο αντικείμενο συνοδεύεται συνήθως από επιθετικό προσδιορισμό και, επειδή δεν εκφράζει κάποια αναγκαία έννοια, κατά κανόνα παραλείπεται και μένει στη θέση του μόνο ο επιθετικός προσδιορισμός, είτε αμετάβλητος είτε σε πτώση αιτιατική ουδετέρου γένους, συνήθως πληθυντικού αριθμού.

- Παῖσον (= χτύπησε) **διπλῆν** (< διπλῆν πληγῆν).
- Ἀλκιβιάδης **πολλά** ἤμαρτε (< πολλὰς ἀμαρτίας).

Σημείωση: Στην κοινή νεοελληνική γλώσσα ο επιθετικός προσδιορισμός του συστοίχου αντικειμένου κατέληξε σε τροπικό επίρρημα. Έτσι προέκυψε η κατάληξη **-α** των επιρρημάτων αντί της **-ως** της αρχαίας Ελληνικής.

- Βαδίζει **καμαρωτά** (< καμαρωτό βάδισμα)
- Ζούσε **ήσυχα** (< ήσυχη ζωή)
- Γελούσε **τρανταχτά** (< τρανταχτό γέλιο)
- Σφύριζε **κλέφτικα** (< κλέφτικο σφύριγμα)

Εκπαιδευτικό Κέντρο

Εξάσκηση

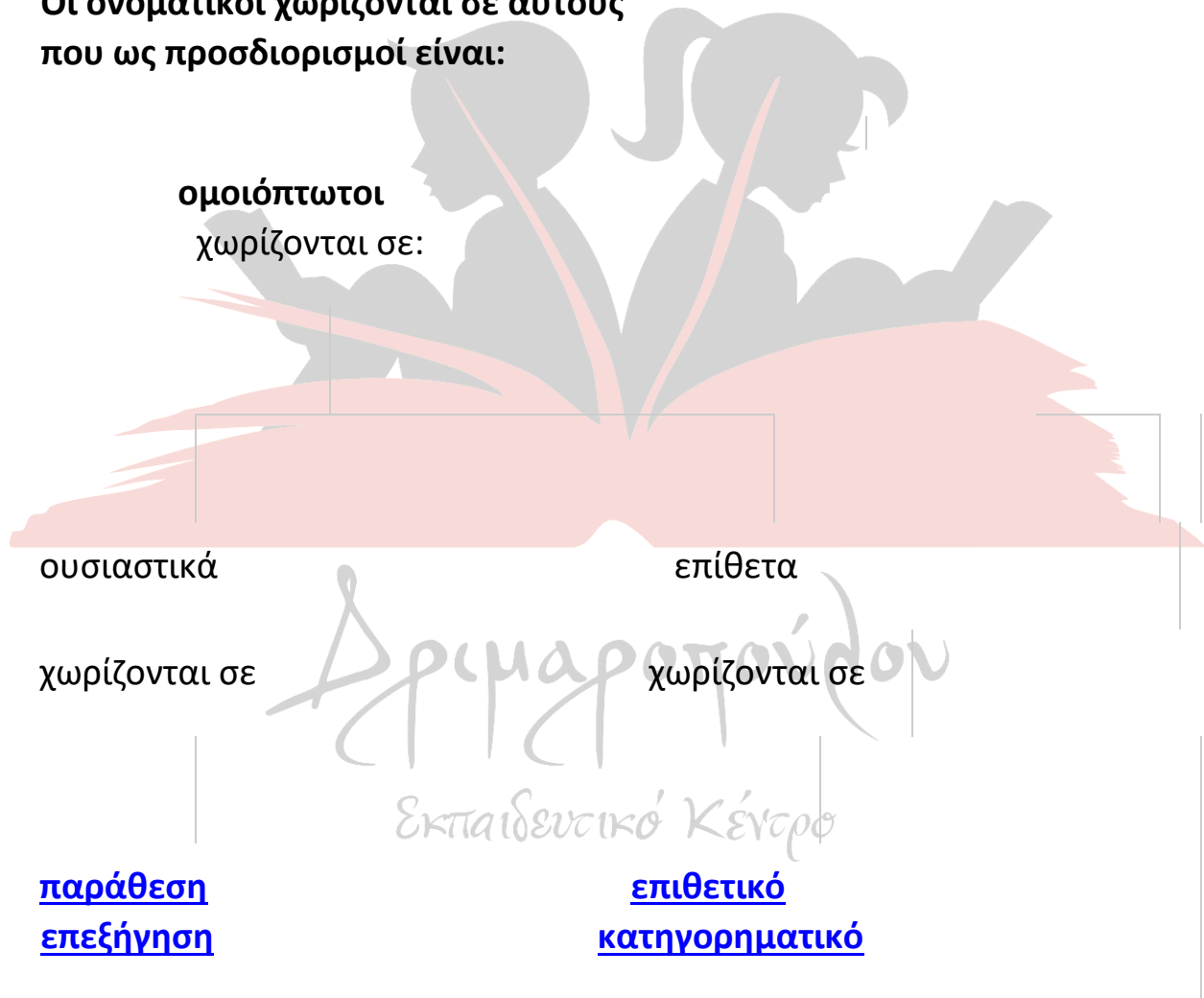
Να βρείτε ποια ρήματα είναι μονόπρωτα και ποια δίπρωτα (τα δίπρωτα να χαρακτηριστούν άμεσα – έμμεσα):

- Οἱ γεωργοὶ τοὺς ἀγροὺς θεραπεύουσι.
- Πολλά ἀγαθὰ οἱ θεοὶ παρέχουν τοῖς ἀνθρώποις.
- Τῇ ἀχαριστίᾳ ἔπεται ἡ ἀναισχυντία.

- Τά ἔργα οὐ συμφωνεῖ τοῖς λόγοις.
- Ἡ μωρία κακὰ τοῖς ἀνθρώποις φέρει.

5. ΟΜΟΙΟΠΤΩΤΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

Οι ονοματικοὶ χωρίζονται σε αὐτοὺς που ως προσδιορισμοὶ εἶναι:

- ✓ Η παράθεση είναι έννοια ευρύτερη, γενικότερη από αυτήν την οποία προσδιορίζει.
- ✓ Η επεξήγηση είναι έννοια μερικότερη από αυτήν την οποία προσδιορίζει.
- ✓ **Επιθετικός προσδιορισμός** ονομάζεται ο ομοιόπτωτος προσδιορισμός που αποδίδει μια **μόνιμη** ιδιότητα στο ουσιαστικό που προσδιορίζει. Ο επιθετικός προσδιορισμός, ο οποίος είναι συνήθως επίθετο, συμφωνεί με το ουσιαστικό που προσδιορίζει στο γένος, στον αριθμό και στην πτώση.
- ✓ **Κατηγορηματικός προσδιορισμός** ονομάζεται ο ομοιόπτωτος προσδιορισμός που αποδίδει μια **παροδική** ιδιότητα στο ουσιαστικό που προσδιορίζει. Ως κατηγορηματικοί προσδιορισμοί χρησιμοποιούνται **χωρίς άρθρο** επίθετα, αντωνυμίες ή μετοχές που προσδιορίζουν έναρθρα ουσιαστικά.
- ✓ Οι λέξεις *πᾶς, ἅπας, σύμπας, ὅλος, μόνος, ἕκαστος, αὐτός, ἄκρος, μέσος, ἔσχατος*, όταν δεν έχουν άρθρο, είναι κατηγορηματικοί προσδιορισμοί σε ὄρο που υπάρχει ή εννοείται. Όταν όμως οι λέξεις αυτές είναι έναρθρες, λειτουργούν ως επιθετικοί προσδιορισμοί, ενίοτε ουσιαστικοποιημένοι, και έχουν διαφορετική σημασία

Εξάσκηση

1. Διά **μέσου** τοῦ παραδείσου ῥεῖ ὁ **Μαίανδρος** ποταμός.
2. Ἀληθεστάτη αὐτοῖς δοκεῖ εἶναι **αὕτη** ἡ μελέτη τῶν πρὸς τόν πόλεμον.
3. Τό δέ πολύ Μακεδονίας **αὐτός** Πύρρος κατεῖχε.
4. Τό κουφότατον **πάντων** τῶν κακῶν σέ δάκνει, ἡ πενία.
5. **Ἀπάσης** κατέστη τῆς Ἑλλάδος εὐεργέτης.